

Sobieszczak-Marciniak, Małgorzata

Promocja książki Marii Skłodowskiej-Curie "Autobiografia. Wspomnienia o Piotrze Curie"

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 50/3-4, 322-324

2005

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Udział pracowników Instytutu w pracach Komitetów Redakcyjnych czasopism naukowych:

- prof. dr hab. K. Bartnicka – „Rozprawy z Dziejów Oświaty”, „Kwartalnik Pedagogiczny”, „Ars Educandi”, „Biuletyn Historii Wychowania”
- dr P. Komorowski – „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”
- doc. dr hab. J. Piskurewicz – „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, „Nauka Polska”
- prof. dr hab. J. Różewicz – „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”
- prof. dr hab. A. Śródka – „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, „Medycyna Nowożytna”
- doc. dr hab. B. Urbanek – „Kwartalnik Historii nauki i Techniki”, „Medycyna Nowożytna”
- prof. dr hab. S. Zamecki – „Zagadnienia Naukoznawstwa”, „Nauka Polska”
- doc. dr hab. L. Zasztowt – „Kwartalnik Historii Nauki i Techniki”, „Rozprawy z Dziejów Oświaty”, „Nauka Polska”, „Przegląd Wschodni”

Opracowała Janina Owczarek

PROMOCJA KSIĄŻKI MARII SKŁODOWSKIEJ-CURIE *AUTOBIOGRAFIA. WSPOMNIENIA O PIOTRZE CURIE*

Dnia 5 maja 2005 r. w Bibliotece Uniwersytetu Warszawskiego odbyła się promocja książki Marii Skłodowskiej-Curie: *Autobiografia. Wspomnienia o Piotrze Curie*, wydanej wspólnie przez Dom Wydawniczo Promocyjny i Polskie Towarzystwo Chemiczne-Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w maju b.r. Została ona napisana przez uczoną w latach 20. na wyraźną prośbę Amerykanek, które wsparły ją finansowo w latach 1921 i 1929, przekazując fundusze na budowę i wyposażenie Instytutów Radowych w Paryżu i w Warszawie. Po kilku latach Maria Skłodowska-Curie dopisała wspomnienie o swoim mężu.

W Polsce książka ta ukazała się kilka razy, ostatnio w roku 1959, ale tylko jako *Autobiografia*, bez dodatku o Piotrze Curie. Obecne jej wydanie, wzbogacone o liczną ikonografię, ukazało się z okazji Światowego Roku Fizyki, a także jako upamiętnienie dwóch rocznic: 80-lecia wmurowania kamienia węgielnego pod budowę Instytutu Radowego w Warszawie w czerwcu 1925 r. oraz wygłoszenia przez Marię Skłodowską-Curie wykładu w Instytucie Francuskim, mieszczącym się wówczas w Pałacu Staszica, a poświęconego organizacji pracy Instytutu Radowego w Paryżu. Kilka dni później uczona spotkała się z fizykami

i chemikami polskimi, przedstawiając im wykład pt. *Główne tory współczesnych badań nad promieniotwórczością*.

Oba wystąpienia uczzonej odbyły się oczywiście w języku polskim.

Oddana do rąk czytelników książka jest wyjątkowa, po wielu latach możemy bowiem znowu przeczytać słowa napisane przez samą Marię Skłodowską-Curie, zobaczyć świat widziany jej oczyma i odbierany przez pryzmat jej wrażliwości. Czytając streszczenie życia i pracy tej wybitnej uczzonej zmieszane na kilkudziesięciu stronach, widzimy jej niezwykłą skromność, ale także umiejętność bardzo zwięzłego formułowania myśli, jasnych ocen i odważnych marzeń.

Słowa poświęcone Piotrowi Curie przepojone są miłością do męża, przyjaciela i współpracownika. Zawiera się w nich wizja świata i ludzi rozumiejących konieczność rozwoju Nauki, budowy laboratoriów i wspierania uczonych w trudnej pracy.

W *Autobiografii* Maria Skłodowska-Curie wyraźnie wskazuje na swe, polskie pochodzenie, opisuje swych szlacheckich przodków podając nawet ich herby; oddaje charakter inteligenckiej rodziny drugiej połowy XIX w., rysuje tło historyczne i polityczne swej ojczyzny.

Spotkanie w Bibliotece rozpoczęło się powitaniem gości przez jej dyrektora, Ewę Kobierską-Maciuszko, następnie głos zabrała Przewodnicząca Krajowego Komitetu Organizacji Światowego Roku Fizyki, prof. dr hab. Marta Kicińska-Habior. Kolejnym mówcą był prof. Andrzej Kułakowski, prezes Towarzystwa Marii Skłodowskiej-Curie w Hołdzie działającego przy Instytucie Onkologii przy ul. Wawelskiej. Wygłosił on wykład pt. *Wpływ odkrycia zjawiska promieniotwórczości na rozwój radiodiagnostyki i terapii nowotworów*, który zobrazował zebrany jak wielkie znaczenie dla rozwoju leczenia nowotworów miało odkrycie radu, przez Marię Skłodowską-Curie, a potem sztucznej promieniotwórczości przez małżonków Irenę i Fryderyka Joliot-Curie. Następnie autorka niniejszego tekstu w wystąpieniu zatytułowanym *Maria Skłodowska-Curie znana i nieznana* spojrzała na nią jako na zwyczajnego człowieka, ukazując jej radości, smutki, marzenia, zmagania i cierpienia. Nie mogło oczywiście zabraknąć słowa od wydawcy, Stanisława Galanta. Całość przeplatały teksty z przemówień powitalnych z roku 1925, *Autobiografii. Wspomnień o Piotrze Curie*. Z przyczyn niezależnych, z powodu nagłej choroby p. Joanny Szczepkowskiej, prezentowali je organizatorzy.

Promocji towarzyszyła wystawa przygotowana przez Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie. Po części oficjalnej goście mogli podzielić się wrażeniami przy tradycyjnej lampce wina.

Marzeniem wydawców jest przygotować tę pozycję przed zbliżającym się sezonem wakacyjnym w języku francuskim i angielskim, tak aby trafiła do szerokiego grona odbiorców-gości zwiedzających nasze Muzeum. Książka jest do

kupienia w Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie przy ul. Freta 16, w cenie 19 zł., można ją także zamówić korespondencyjnie.

Małgorzata Sobieszczak-Marciniak
Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie
Warszawa

SESJA NAUKOWA
*POLSKA PRASA NAUKOWA CZASU ZABORÓW
JAKO ŹRÓDŁO DO HISTORII NAUK O PRZYRODZIE*

W dniu 19 maja 2005 r. odbyła się w Warszawie sesja zorganizowana przez Sekcję Historii Chemii i Farmacji Instytutu Historii Nauki PAN. Tematem sesji była *Polska prasa naukowa czasu zaborów jako źródło do historii nauk o przyrodzie*.

Przewodnicząca sesji Halina Lichocka po powitaniu gości w krótkim wstępie podkreśliła rolę prasy naukowej, która w dobie zaborów umożliwiała przekaz informacji ponad podziałami politycznymi, a obecnie, jako dziedzictwo myśli naukowej minionych czasów, pozwala na komunikację między pokoleniami.

Pierwszym wystąpieniem był referat Teresy Ostrowskiej *Krótki przegląd XIX-wiecznej prasy zawierającej materiały do historii nauk medycznych*. Autorka scharakteryzowała polskie XIX-wieczne czasopisma, na łamach których publikowano prace poświęcone zagadnieniom medycznym. Zaznaczyła, iż czasopisma te powstawały głównie jako wydawnictwa towarzystw naukowych i uczelni; taki charakter miały m.in. „Roczniki Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk”, „Pamiętnik Lekarski Warszawski” „Roczniki Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego”, „Klinika” „Gazeta Lekarska” czy „Roczniki Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego”. Prelegentka zwróciła również uwagę, że bezcennym kluczem do publikacji medycznych jest *Polska bibliografia lekarska XIX wieku* Stanisława Konopki.

W kolejnym referacie Jerzy Pawłowski przedstawił *Polskie periodyki naukowe okresu zaborów jako źródło do historii zoologii w naszym kraju*. Autor zaznaczył, że czasopisma o profilu zoologicznym powstały na ziemiach polskich dopiero po I. wojnie światowej. W pierwszej połowie XIX w. nie było polskich periodyków ukierunkowanych na nauki zoologiczne ani też polskich towarzystw naukowych o takim profilu. Z tych przyczyn w okresie zaborów publikacje poświęcone tematyce zoologicznej ogłaszano na łamach czasopism ogólnonaukowych i przyrodniczych np. w ukazującym się od 1820 r. „Sylwanie” i wydawanej od lat 40. XIX w. „Bibliotece Warszawskiej”. Referent zaznaczył też, iż każde czasopismo naukowe zawiera niejako opracowane już materiały do historii danej dziedziny nauki, np. biografie i nekrologi uczonych, bibliografie, sprawozdania